ორგანიზაციის დასახელება დაწესებულება ან სტრუქტურული ერთეული	სტანდარტული ოპერაციული პროცედურა **მკვეთრი საგნებისა და კლინიკური ნარჩენების მართვა**		
დოკუმენტის ID	WST-SOP-001	**ვერსია**	1.2
სტატუსი	ცარიელი ფორმა, მოსარგებად	**გამოშვების თარიღი**	
გადასინჯვის თარიღი		**ანაცვლებს**	
მფლობელი		**დაამტკიცა**	
ხელმოწერა			

ორგანიზაციის დასახელება საიტი ან განყოფილება		სტანდარტული საოპერაციო პროცედურა **მკვეთრი საგნებისა და კლინიკური ნარჩენების მართვა**	
დოკუმენტის ID	WST-SOP-001-EN	**ვერსია**	1.2
სტატუსი	გამოსაცემად	**გამოცემის თარიღი**	
გადასინჯვის თარიღი		**ანაცვლებს**	1.0
პასუხისმგებელი	ამ პროცედურის კლინიკური ხელმძღვანელი	**დაამტკიცა**	
კლასიფიკაცია	შიდა	**ვრცელდება**	ყველა კლინიკური სფერო
ხელმოწერა			

დამტკიცების შემდეგ ეს კონტროლირებადი ასლია. ნაბეჭდი ასლები არაკონტროლირებადია; გამოყენებამდე შეამოწმეთ ვერსია დოკუმენტების რეესტრთან.

1. შინაარსი

1. მიზანი 2
2. სფერო 2
3. განმარტებები 2
4. ფონი 2
5. პასუხისმგებლობები 3
6. მასალები და აღჭურვილობა 3
7. უსაფრთხოება და გამონაკლისები 3
8. პროცედურა 3
9. სამუშაო მაგალითები 4
10. გადაწყვეტილების წერტილები 6
11. ესკალაცია 6
12. მონიტორინგი და შესაბამისობა 6
13. ჩანაწერები 6

14. ტრენინგი და კომპეტენცია 7
15. დაკავშირებული დოკუმენტები 7
16. ლიტერატურა 7
17. ცვლილებების ისტორია 7
შემოკლებები 1
დანართი A. მკვეთრი საგნებისა და ნარჩენების აუდიტის ჩანაწერი 7

2. შემოკლებები

შემოკლება	მნიშვნელობა
SOP	სტანდარტული საოპერაციო პროცედურა
WHO	მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაცია
WST-FRM-001	ნარჩენების შეგროვების ჩანაწერი (ფორმა)

ძირითადი მითითებები

- მკვეთრი საგნები მაშინვე ჩააგდეთ მკვეთრი საგნების კონტეინერში გამოყენების ადგილზე. ნემსს არასოდეს დაუხუროთ თავსახური, არ მოხაროთ და არ გატეხოთ.
- დახურეთ მკვეთრი საგნების კონტეინერი, როცა ის სამი მეოთხედით სავსეა, მონიშნეთ თარიღითა და თქვენი ინიციალებით, და გადაიტანეთ ნარჩენების საწყობში.
- დაახარისხეთ ყოველი ნარჩენი ერთეული კატეგორიისა და ფერის მიხედვით, რომელიც საავადმყოფომ დააწესა გამოყენების ადგილზე.
- თუ მკვეთრმა საგანმა დაგაზიანათ: გარეცხეთ ჭრილობა, დაუყოვნებლივ მოახსენეთ და მიჰყევით შრომის ჯანმრთელობის პროცედურას.
- გაჩერდით და მაშინვე მოითხოვეთ დახმარება, თუ კონტეინერის დახურვა შეუძლებელია, შეგროვება გამოტოვებულია, ან დაღვრა აღემატება დაღვრის ნაკრების შესაძლებლობას.

3. მიზანი

იმისთვის, რომ თანამშრომლები, პაციენტები და საზოგადოება დაცული იყვნენ მკვეთრი საგნებისა და კლინიკური ნარჩენებისგან მიყენებული დაზიანებისა და ინფექციისგან, და რომ ნარჩენები კანონიერად შეგროვდეს, შეინახოს და განადგურდეს. მკვეთრი საგნებით დაზიანება და ნარჩენების არასწორი მოპყრობა თავიდან აცილებადი ზიანია: თითოეული მათგანი მოჰყვება ნაბიჯს, რომელიც არასწორ დროს, არასწორ კონტეინერში ან არასწორ ადგილას შესრულდა. ეს SOP ადგენს ნაბიჯებსა და მათ მიზეზებს. ის ემყარება კრიტერიუმ 2B.5-ს.

4. მოქმედების სფერო

ელემენტი	დაფარვა
ვინ	ყველა თანამშრომელი, რომელიც წარმოქმნის, ატარებს, ინახავს ან გადააადგილებს ნარჩენებს დაწესებულებაში.
სად	ყველა კლინიკური არეალი, ლაბორატორია, ოპერაციული ბლოკი, სტომატოლოგიური არეალი, ნარჩენების საწყობი და შეგროვების პუნქტი.
როდის	გამოყენების ადგილზე; შენახვისას; ყოველ შეგროვებაზე; და ნებისმიერი დაღვრისას.
არ მოიცავს	რადიოაქტიური ნარჩენები და წნევით გაზის ბალონები, რომელთაც საკუთარი პროცედურები აქვთ.

5. განმარტებები

ტერმინი	მნიშვნელობა
მკვეთრი საგნები	ნებისმიერი საგანი, რომელსაც შეუძლია კანის გაჭრა ან გახვრეტა: ნემსები, სკალპელები, ლანცეტები, მინის ამპულები და სხეულის სითხით დაბინძურებული გატეხილი მინა.

ტერმინი	მნიშვნელობა
კლინიკური ნარჩენები	ინფექციური, ანატომიური, ფარმაცევტული ან სხვაგვარად სახიფათო ნარჩენები, რომლებსაც საავადმყოფო და ეროვნული წესები ათავსებს კატეგორიებში.
დახარისხება	ყოველი ერთეულის კატეგორიის მიხედვით დაყოფა გამოყენების ადგილზე, რათა ის სწორ კონტეინერში მოხვდეს.
ნარჩენების მანიფესტი	ჩანაწერი, რომელსაც ხელს აწერს შემგროვებელი და საავადმყოფო, ყოველ შეგროვებაზე.
დაღვრის ნაკრები	აღჭურვილობა თითო განყოფილებაზე სხეულის სითხისა და გატეხილი მინის გასასუფთავებლად: ხელთათმანები, შთამნთქმელი მასალა, მკვეთრად უსაფრთხო ნიჩაბი და ტომარა.

6. ფონი

მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის სახელმძღვანელო *ჯანდაცვის საქმიანობიდან წარმოქმნილი ნარჩენების უსაფრთხო მართვა* (მე-2 გამოცემა, 2014) იძლევა მითითებებს ჯანდაცვის ნარჩენების უსაფრთხო დამუშავებისა და განადგურებისთვის ნორმალურ და საგანგებო სიტუაციებში, მათ შორის დაბინძურებული ნემსების საშიშროების ჩათვლით [1]. ეს SOP იყენებს ამ მითითებებს საავადმყოფოს ფერისა და კატეგორიის წესებთან ერთად, რომლებიც უნდა შეესაბამებოდეს კლინიკური ნარჩენების ეროვნულ წესებს.

7. პასუხისმგებლობები

როლი	პასუხისმგებლობა
კლინიკური დირექტორი	ამტკიცებს ამ SOP-ს და იღებს კვარტალურ აუდიტს ნარჩენებზე.
დაწესებულების ან ნარჩენების მენეჯერი	ანაწილებს შეგროვებებს, ინახავს ნარჩენების საწყობს და აწარმოებს მანიფესტებს.
განყოფილების მენეჯერი	უზრუნველყოფს, რომ კონტეინერები და ურნები შევსებულია, ვადაში და მონიშნულია, და რომ დაღვრის ნაკრები სრულია.
ყველა თანამშრომელი	მკვეთრი საგნები და ნარჩენები გამოყენების ადგილზე მოაშორეთ, სწორ კონტეინერში, და ნებისმიერი დაზიანება დაუყოვნებლივ მოახსენეთ.
შრომის ჯანმრთელობა	მართავს ნებისმიერი მკვეთრი საგნით დაზიანებაზე რეაგირებას.

8. მასალები და აღჭურვილობა

ნივთი	მოთხოვნა
მკვეთრი საგნების კონტეინერები	გახვრეტის მიმართ მდგრადი, შევსების ხაზით, დამხურავი თავსახურით და ეტიკეტის ადგილით. განთავსებულია გამოყენების ადგილზე, ხელის დაწვდენის მანძილზე.
კლინიკური ნარჩენების ურნები	კატეგორიის მიხედვით ფერადი კოდირებული, საავადმყოფოს მიერ დადგენილი, კატეგორია თავსახურზეა დაბეჭდილი.
დაღვრის ნაკრები	თითო განყოფილებაზე და ნარჩენების საწყობში, ყოველ ცვლაში შემოწმებული და გამოყენების შემდეგ შევსებული.
შეგროვების ჩანაწერი WST-FRM-001	მიმდინარე ფორმა ყოველი შეგროვებისთვის.

9. უსაფრთხოება და გამონაკლისები

- **არასოდეს შეიყვანოთ ხელი მკვეთრი საგნების კონტეინერში** და არასოდეს დახუროთ სავსე კონტეინერი ძალით.
- **გატეხილი მინა** სხეულის სითხით დაბინძურებული მინა მკვეთრ საგნად მოიპყრობა: პინცეტით ან ჯაგრისითა და მკვეთრად უსაფრთხო ნიჩაბით. ხელით არასოდეს იღებენ.

- **მხოლოდ ერთჯერადი გამოყენებისთვის.** მკვეთრი საგანი ერთხელ გამოიყენება, შემდეგ უტილიზდება. გამოყენებული მკვეთრი საგანი სხვა პირს არ გადასცეთ და არ დატოვოთ უყურადღებოდ ეტლზე.
- **დაზიანება.** გარეცხეთ ჭრილობა საპნითა და მდინარე წყლით (არ მოაწოთ და არ გამოწუროთ), დაუყოვნებლივ მოახსენეთ მორიგე კლინიცისტს, და იმავე დღეს მიმართეთ შრომის ჯანმრთელობას.

10. პროცედურა

დაწყებამდე

- შეამოწმეთ, რომ სწორი ზომის მკვეთრი საგნების კონტეინერი მდებარეობს გამოყენების ადგილზე, და ურნები ეტიკეტირებულია თავიანთი კატეგორიით.
- შეამოწმეთ, რომ დაღვრის ნაკრები სრულია და ვადაში.

ნაბიჯი 1. მკვეთრი საგნების მოშორება გამოყენების ადგილზე.

1. მკვეთრი საგანი გამოყენების შემდეგ მაშინვე მოაშორეთ, ხელის დაწვდენის მანძილზე მდებარე მკვეთრი საგნების კონტეინერში. ჯერ არ დადოთ საწოლზე, ეტლზე ან იატაკზე.
2. ნემსს არ დაუხუროთ თავსახური. არ მოხაროთ და არ გატეხოთ. გამოიყენეთ უსაფრთხოების მოწყობილობა, სადაც დაწესებულებამ მიაწოდა, და გააქტიურეთ მწარმოებლის მითითებით.
3. კონტეინერი არ გადაავსოთ. როცა სამი მეოთხედის ხაზს მიაღწევს, დახურეთ.

ნაბიჯი 2. სხვა ნარჩენების დახარისხება.

1. ნარჩენის ყოველი ერთეულის კატეგორია განსაზღვრეთ ურნაში ჩაგდებამდე. გამოიყენეთ საავადმყოფოს მიერ დადგენილი კატეგორია ინფექციური, პათოლოგიური, ფარმაცევტული, ციტოტოქსიური და ზოგადი ნარჩენებისთვის, რომელიც უნდა შეესაბამებოდეს ეროვნულ წესებს [1].
2. თითოეული ერთეული ჩააგდეთ თავისი კატეგორიისა და ფერის ურნაში. სხვა კატეგორია ერთსა და იმავე ურნაში არ მოათავსოთ.
3. დახურეთ და შეცვალეთ ყოველი ურნა, განყოფილების ნარჩენების გეგმით დადგენილ შევსების წერტილზე და ცვლის ბოლოს.

ნაბიჯი 3. დაეტიკეტეთ და შეინახეთ.

1. ყოველი დახურული მკვეთრი საგნების კონტეინერი მონიშნეთ თარიღით, თქვენი ინიციალებით და განყოფილებით.
2. დახურული კონტეინერები მიიტანეთ ნარჩენების საწყობში. საწყობი ჩაკეტილი, ეტიკეტირებული, სუფთა და მშრალი შეინახეთ.
3. ნარჩენები არ შეინახოთ დერეფანში, გასასვლელში ან სუფთა სამეურნეო ოთახში.

ნაბიჯი 4. შეაგროვეთ და ჩაწერეთ.

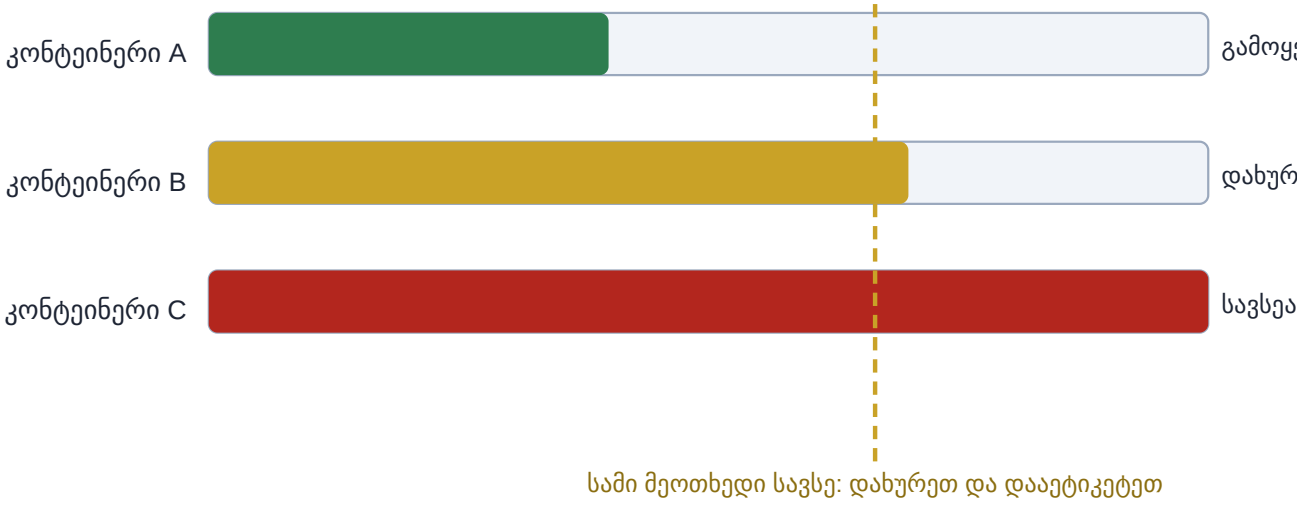
1. ყოველ შეგროვებაზე შეავსეთ WST-FRM-001 თარიღით, კონტეინერების რაოდენობითა და ტიპით, და განყოფილებით.
2. მიიღეთ შემგროვებლის ხელმოწერა ნარჩენების მანიფესტზე. ასლი შეინახეთ ნარჩენების საწყობის ფაილში.

ნაბიჯი 5. დაღვრაზე რეაგირება.

1. გაწმინდეთ არეალი და სხვები მოაშორეთ. ჩაიცვით ხელთათმანები და წინსაფარი.
2. სხეულის სითხე დაფარეთ შთამნთქმელი მასალით. გატეხილი მინა აიღეთ მკვეთრად უსაფრთხო ნიჩაბით, არასოდეს ხელით.
3. ყველა მასალა სწორ კონტეინერში მოათავსეთ და არეალი გაასუფთავეთ დამტკიცებული დეზინფექციის საშუალებით. დაღვრა ჩაწერეთ და მოახსენეთ განყოფილების მენეჯერს.

11. სამუშაო მაგალითები

სიტუაცია	რა უნდა გაკეთდეს
მედდამ დოზა გამოიყვანა, ნემსი ჯერ კიდევ შპრიცზეა, და კონტეინერი ოთახის მეორე მხარეს დგას.	ღია ნემსი ოთახში არ გადაიტანოთ. სთხოვეთ კოლეგას, მოგიტანოთ კონტეინერი, ან მიდით უახლოესთან, და მკვეთრი საგანი პირდაპირ მასში ჩააგდეთ თავსახურის დაუხურავად. განყოფილების მენეჯერს აცნობეთ, რომ გამოყენების ადგილზე კონტეინერი არ არის.
მკვეთრი საგნების კონტეინერზე წერია „სამი მეოთხედი სავსე“, როცა ახალ პაციენტს კანულა სჭირდება.	კონტეინერი ახლავე დახურეთ, მონიშნეთ და საწყობში წაიღეთ. პროცედურამდე შეცვალეთ ცარიელი კონტეინერით გამოყენების ადგილზე.
ჯანდაცვის მუშაკს გამოყენებული სკალპელის პირი გაუჭრა დასუფთავებისას.	გარეცხეთ ჭრილობა საპნითა და მდინარე წყლით, არ გამოწუროთ, დაუყოვნებლივ მოახსენეთ მორიგე კლინიცისტს, და იმავე დღეს მიმართეთ შრომის ჯანმრთელობას. დააფიქსირეთ დაზიანება.
ნარჩენების შეგროვება გამოტოვებულია და საწყობი სავსეა.	საწყობი ჩაკეტილი შეინახეთ, კონტეინერები დერეფანში არ დატოვოთ, და იმავე ცვლაში მიმართეთ ობიექტების მენეჯერს. ჩაწერეთ გამოტოვებული შეგროვება და მიღებული ზომები.

სურ. 1. მკვეთრი საგნების კონტეინერის შევსების დონეები

სურ. 2. გამოყენების ადგილიდან შეგროვებამდე

12. გადაწყვეტილების წერტილები

თუ	მაშინ
კონტეინერი სამი მეოთხედით სავსეა	დახურეთ, მონიშნეთ და გადაიტანეთ საწყობში.
კონტეინერის დახურვა შეუძლებელია	შეწყვიტეთ გამოყენება; ძალით არ დახუროთ; დარეკეთ ობიექტების მენეჯერთან ჩანაცვლებისთვის.
შეგროვება გამოტოვებულია	მიმართეთ ობიექტების მენეჯერს; საწყობი ჩაკეტილი და უსაფრთხოდ შეინახეთ.
დაღვრა აღემატება ნაკრების შესაძლებლობას	გაწმინდეთ არეალი, იზოლირება გაუკეთეთ და დაუძახეთ დახმარებას.
მკვეთრი საგნით დაზიანება	გარეცხეთ, დაუყოვნებლივ მოახსენეთ და იმავე დღეს მიმართეთ შრომის ჯანმრთელობას.

13. ესკალაცია

მოვლენა	აცნობეთ	ვადა
მკვეთრი საგნით დაზიანება	მორიგე კლინიცისტი და შრომის ჯანმრთელობა	დაუყოვნებლივ; მიმართეთ იმავე დღეს
გამოტოვებული შეგროვება ან გადავსებული საწყობი	ობიექტების მენეჯერი და განყოფილების მენეჯერი	იმავე ცვლაში
განმეორებადი კონტეინერის ან დახარისხების ხარვეზები ერთ განყოფილებაში	განყოფილების მენეჯერი და ხარისხის ჯგუფი	ერთ კვირაში

14. მონიტორინგი და შესაბამისობა

მაჩვენებელი	მიზანი	მეთოდი	სიხშირე	პასუხისმგებელი
კონტეინერები დახურული და დაეტიკეტებული სამი მეოთხედით სავსეზე	შერჩეული კონტეინერების 100%	შემოწმება 20 კონტეინერი თითო განყოფილებაზე	ყოველთვიურად	განყოფილების მენეჯერი
დახარისხება სწორია გამოყენების ადგილზე	შერჩეული ურნების 100%	ურნების შემოწმება, 20 თითო განყოფილებაზე	ყოველთვიურად	განყოფილების მენეჯერი
შეგროვებები ჩაწერილი WST-FRM-001-ზე	შეგროვებების 100%	მანიფესტების განხილვა	ყოველთვიურად	ობიექტის მენეჯერი
მკვეთრი საგნებით დაზიანებები	დაუყოვნებლივ მოხსენებული და განხილული	ინციდენტების მონაცემები	ყოველკვარტალურად	შრომის ჯანმრთელობა

15. ჩანაწერები

ჩანაწერი	შენახვის ადგილი	შენახვის ვადა
WST-FRM-001 შეგროვების ჩანაწერი და ნარჩენების მანიფესტი	ნარჩენების საწყობის ფაილი	დადგენილი დაცვის პოლიტიკით
მკვეთრი საგნებით დაზიანების ანგარიშები	შრომის ჯანმრთელობის ფაილი	დადგენილი დაცვის პოლიტიკით
დაღვრის ჩანაწერები	განყოფილების ფაილი	დადგენილი დაცვის პოლიტიკით

16. ტრენინგი და კომპეტენცია

- **საწყისი ტრენინგი:** მკვეთრი საგნების მოპყრობა, გამოყენების ადგილის წესი, ფერადი დახარისხება, საწყობი, დაღვრის ნაკრები და დაზიანების პროცედურა, ზედამხედველობით პრაქტიკულ სესიასთან ერთად.
- **წლიური განახლება:** დახარისხება და დაღვრაზე რეაგირება, ურნებისა და დაღვრის ნაკრების შემოწმებით განყოფილებაზე.

17. დაკავშირებული დოკუმენტები

ID	სათაური	ურთიერთობა
IPC-POL-001	ინფექციის პრევენციისა და კონტროლის პროგრამა	ადგენს უფრო ფართო პროგრამას
ID-SOP-001-EN	პაციენტის იდენტიფიკაცია და ნიმუშის ეტიკეტირება	ნიმუშის ნარჩენები და ეტიკეტირება

18. წყაროები

1. World Health Organization. Safe management of wastes from health-care activities, 2nd edition. Geneva: WHO; 2014. Source read: the PAHO record of the handbook. The handbook's specific categories and colour codes must be checked against the full text before publication. Available from: https://www.paho.org/en/documents/safe-management-wastes-health-care-activities-2nd-ed

19. ცვლილებების ისტორია

ვერსია	თარიღი	ცვლილებების შეჯამება	დაამტკიცა
1.0		პირველი დამტკიცებული ვერსია.	ASF ექსპერტთა კომიტეტი
1.2		არსებითი გადამუშავება: გამოყენების ადგილის ნაბიჯები, დახარისხება, საწყობი და დაღვრის პროცედურა, დაზიანებაზე რეაგირება, სამუშაო მაგალითები და შევსების დონის დიაგრამა; ცნობები შემოწმებულია.	

20. დანართი A. მკვეთრი საგნებისა და ნარჩენების აუდიტის ჩანაწერი

ამ ჩანაწერს გამოიყენეთ ყოველ აუდიტის სესიაზე. ჩაწერეთ ერთი ხაზი თითო შემოწმებულ კონტეინერზე. შეიყვანეთ Y, N ან NA, როგორც სვეტის სათაურშია ნაჩვენები.

თარიღი	განყოფილება	კონტეინერი დახურული და დაეტიკეტებული (Y / N)	დახურული სამი მეოთხედით სავსეზე (Y / N)	სწორად დახარისხებული (Y / N)	შეგროვება ჩაწერილი (Y / N / NA)	დაზიანება მოხსენებული (Y / N / NA)	კომენტარი